

Beslut

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) avslår Jehovas vittnens ansökan om att bli berättigade till statsbidrag enligt lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund.

Sökande

Jehovas vittnen, organisationsnummer 878500-4071

Ärendets handläggning och beredning

Ansökan

Jehovas vittnen inkom 2025-03-10 med ansökan om att bli berättigade till statsbidrag.

45 ansökningar om att bli berättigade till statsbidrag har inkommit till SST. Av dessa har 32 även ansökt om statlig avgiftshjälp. SST behandlar inkomna ansökningar om att bli berättigade till statsbidrag och till statlig avgiftshjälp löpande och prövar varje ansökan separat.

Beredningen

SST har sedan den 1 januari 2025 uppdraget att pröva trossamfunds ansökningar om att bli berättigade till statsbidrag och avgiftshjälp. SST prövar om trossamfunden uppfyller de formella kraven i form av minst antal betjänade m.m. Vidare granskar SST ansökningarna mot bakgrund av de övriga bestämmelserna i lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund för statsbidragsberättigande.

För att säkerställa att alla ansökningar behandlas lika, följer SST en och samma rutin i varje enskilt fall. Rutinen innebär bl.a. en genomgång av dokumentation såsom trossamfundens stadgar, årsmötesprotokoll, verksamhetsberättelse inklusive ekonomisk berättelse och revisorsrapport över antal betjänade.

I handläggningen bedömer SST huruvida trossamfundets verksamhet är förenlig med de så kallade demokrativillkoren i den aktuella lagen. Vid denna bedömning tar SST stöd i proposition (2023/24:119) Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor.

Inom ramen för SST:s utredningsskyldighet, genomför myndigheten på eget initiativ mediasökningar, i syfte att uppnå ett materiellt korrekt beslut. I tillämpliga fall begär SST förtydliganden och/eller yttranden från trossamfunden. SST dokumenterar handläggningsprocessen samt, förutom i de fall det är uppenbart obehövt, kommunicerar material av betydelse för beslutet med sökanden, som i dessa fall ges möjlighet att yttra sig över materialet inför SST:s beslut.

Jehovas vittnen inkom den 10 mars 2025 med en ansökan om att bli berättigade till statsbidrag. I ansökan har trossamfundet bland annat besvarat frågor som rör de så kallade demokrativillkoren i lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund. På frågan om trossamfundet nekat medlemskap eller uteslutit en person på grund av dennes val av livspartner har sökande svarat ja. Jehovas vittnen har därutöver angivit att de har uppmanat till, försvarat, eller främjat sådant agerande. Jehovas vittnen har därefter utvecklat sitt svar enligt följande:

”Jehovas vittnen respekterar och visar omtanke mot alla människor, oavsett sexuell läggning. Alla är välkomna till våra församlingsmöten och sammankomster, och alla kan be om ett kostnadsfritt och personligt bibelstudium med Jehovas vittnen. Samtidigt väljer Jehovas vittnen att leva efter Bibelns moralnormer. En av de handlingar som Bibeln inte godkänner är sex som inte är mellan en gift man och hans hustru, oavsett om det är homosexuellt eller heterosexuellt. (1 Korinthisarna 5:11; 6:9–11; Kolosserna 3:5) En person kan därför bli och fortsätta vara ett Jehovas vittne om han eller hon håller med om Bibelns normer och önskar leva efter dem.”

Jehovas vittnen har sedan, med hänvisning till ett antal rättsfall, anfört att den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har slagit fast att “det är ett gemensamt drag för många religioner att de bestämmer doktrinära normer för beteende som deras anhängare måste följa i sina privata liv”, att “det är okontroversiellt att religiösa organ och politiska partier i allmänhet kan reglera medlemskapet så att det bara inkluderar dem som delar deras övertygelser”, och att “staten bör acceptera [religiösa] samfunds rätt att i enlighet med sina egna regler och intressen agera” i frågor som rör medlemskap.

Under beredningen av ärendet har SST genomfört en genomgång av Jehovas vittnens insända dokumentation såsom stadgar, årsmötesprotokoll, verksamhetsberättelse inklusive ekonomisk berättelse och revisorsrapport över antal betjänade (SST 2025-168-12-19). SST har även inhämtat information från flera källor som har bedömts relevanta för prövningen, bland annat från sökandens egen webbplats, artiklar, publikationer med mera.

Den 27 maj 2025 (nr SST 2025-168-1) anmodade SST, med anledning av Jehovas vittnens svar i ansökan samt vad som framkommit vid inhämtande av information från andra källor, Jehovas vittnen att besvara följande frågor.

1. Riskerar medlem att bli utesluten från ert trossamfund om denne väljer en livspartner som till exempel inte tillhör Jehovas Vittnen, tillhör en annan religion, eller är av samma kön?
2. Stämmer det att man inte kan bli medlem i Jehovas vittnen om man är homosexuell?
3. Uppmanar ni till att familjemedlemmar ska sluta upp att vara i sällskap med en person som utesluts ur, eller lämnat, trossamfundet?
4. Uppmanas församling att förhålla sig till familjen till en utesluten eller lämnad person på ett sätt som skiljer sig från hur man uppmanas församling att förhålla sig till familj där ingen person blivit utesluten eller lämnat församlingen?
5. Hur uppmanas församling att förhålla sig till familjen till en utesluten eller lämnad person?

6. Sanktionerar företrädare i ert samfund någon form av barnaga?
7. Hur agerar trossamfundet om man får kännedom om att medlemmar praktiserar barnaga i sin uppfostran?
8. Hur lyder instruktionen till församlingar gällande hantering av situationer där det framkommer uppgifter om barnaga hos medlemmar?

Vissa av frågorna ovan ställdes med anledning av uppgifter som framkommit i artiklar, skrivelse och publikationer. Dessa handlingar (SST 2025-168-1) översändes till Jehovas vittnen tillsammans med en kompletteringsanmodan. Handlingarna bestod av en tidningsartikel i Östgöta korren (20231106), Skrivelse inkommen till SST med titel "Begäran om granskning och åtgärder för statligt stöd till Jehovas vittnen", notiser från tidningen Watchtower Online library med titeln "Blick på världen", samt nedladdning från sökandes hemsida med rubrik "Hur kan man hjälpa ett barn som liknar den förlorade sonen?", i vilken framgår att om en döpt ung person blir utesluten, förväntas församlingens medlemmar sluta upp att vara i sällskap med denne.

Jehovas vittnen skulle enligt SST:s begäran ha inkommit med svar och eventuellt yttrande senast den 10 juni 2025. Jehovas vittnen begärde och beviljades anstånd med att efterkomma SST:s begäran. Jehovas vittnen har till dags dato valt att inte till SST besvara någon av frågorna eller yttra sig över de översända handlingarna.

Den 3 juli 2025 inkom Jehovas vittnen med en begäran till regeringen om att prövningen av ansökan skulle överlämnas till en annan myndighet. Som grund för begäran angavs att SST och dess företrädare är jäviga samt att myndigheten brister i de krav på objektivitet och neutralitet som följer av regeringsformen och Europakonventionen. I denna begäran angavs att skrivelsen skulle betraktas som ett svar på SST:s kompletteringsanmodan.

Regeringen beslutade den 14 augusti 2025 (nr S2025/01333) att inte vidta någon åtgärd med anledning av det som framförts i Jehovas vittnens begäran om utse en annan myndighet att handlägga ärendet.

Den 22 augusti 2025 (SST 2025-168-8) uppmanade SST på nytt Jehovas vittnen att besvara de frågor som myndigheten hade ställt i föreläggandet av den 27 maj 2025. I samband med detta bifogades även en kopia av regeringens beslut från den 14 augusti 2025.

Den 3 september 2025 meddelade Jehovas vittnen att samfundet avsåg begära rättsprövning av regeringens beslut (nr S2025/01333) samt att SST inte är behörig att pröva ansökan. Som grund för denna ståndpunkt hänvisade Jehovas vittnen till de skäl som tidigare anförts i begäran till regeringen från den 3 juli 2025.

Mot bakgrund av att Jehovas vittnen invänt mot SST:s behörighet att handlägga ärendet med hänvisning till jäv meddelade SST den 18 september 2025 ett beslut under handläggningen där jävsinvändningen avslogs (nr SST 2025-168-22). Handläggningen av ärendet har därefter fortsatt.

Jehovas vittnen har den 18 september 2025 begärt rättsprövning av regeringens beslut (S2025/01333) vid Högsta förvaltningsdomstolen (handläggs som mål nr 5784-25).

SST har den 19 september 2025 expedierat beslutet (nr SST 2025-168-22) under handläggningen, erinrat Jehovas vittnen om att SST ännu inte mottagit något svar på frågorna samt översänt ytterligare handlingar för eventuellt yttrande. SST har även informerat Jehovas vittnen om att för det fall Jehovas vittnen inte inkommer med svar på frågorna samt eventuellt yttrande över de översända handlingarna skulle SST pröva ansökan på grundval av det material som fanns tillgängligt hos myndigheten. Utöver sådant material som Jehovas vittnen skickat in till SST har annat inhämtat underlag som legat till grund för beslutet kommunicerats till sökanden den 19 september 2025. Däribland videon "Saker du aldrig vågat fråga nån som varit Jehovas vittne" (nr SST 2025-168-21), instruktion till äldstebröder som används inom organisationen (nr SST 2025-168-10), PDF-nedladdning från Jehovas vittnens hemsida med rubrikerna "Har Jehovas vittnen regler för att dejta", "Hur man hjälpa ett barn som liknar 'den förlorade sonen'", "vad säger Bibeln om blodtransfusioner", samt artikel i Dagens Samhälle "Jehovas vittnen får inte stå över lagen. Jehovas vittnen har inte besvarat SST:s anmodan."

Den 2 oktober 2025 överklagade Jehovas vittnen beslutet under handläggningen (nr 2025:168) till Förvaltningsrätten i Stockholm. Jehovas vittnen har begärt vilandeförklaring av målet i förvaltningsrätten tills dess att mål 5784-25 vid Högsta förvaltningsdomstolen prövats.

Skälen för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

I lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund anges villkoren för att ett trossamfund ska kunna bli berättigat till statsbidrag.

2 § lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund definierar ett trossamfund som en gemenskap som utövar religiös verksamhet i vilken gudstjänst, bön, meditation eller andra ritualer ingår.

Enligt 3 § lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund är syftet med statsbidraget att stärka förutsättningarna för trossamfund att bedriva en aktiv och långsiktig religiös verksamhet, bidra till att ge alla människor samma grundläggande möjligheter att utöva sin religion i Sverige, och bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på.

Enligt 4 § lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund får statsbidrag lämnas endast till ett registrerat trossamfund som har minst 2 500 betjänade som är bosatta i Sverige. Det krävs vidare att trossamfundet har bedrivit verksamhet i Sverige under minst fem år och får sin religiösa verksamhet finansierad i huvudsak av betjänade som är bosatta i Sverige.

I 5 § lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund anges att statsbidrag inte får lämnas till ett trossamfund om trossamfundet, någon av dess församlingar eller en företrädare som agerar inom ramen för trossamfundets eller en församlings verksamhet

1. utövar våld, tvång eller hot mot en person eller på annat sätt kränker en persons grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar personer eller grupper av personer eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. försvarar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Statsbidrag får dock lämnas/beviljas om det finns särskilda skäl. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om

1. trossamfundet har tagit avstånd från agerandet,
2. trossamfundet har vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att agerandet inte upprepas,
3. det är fråga om ett enstaka agerande, och
4. agerandet ligger långt tillbaka i tiden.

Vidare stadgar 6 § lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund att trossamfund som har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten, eller som är i likvidation eller försatt i konkurs, inte kan erhålla statsbidrag eller avgiftshjälp.

Förordningen (2024:1056) om statligt stöd till trossamfund innehåller bestämmelser om sådant statsbidrag som avses i lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund. Enligt 3 § i denna förordning är det SST som handlägger ärenden enligt lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund.

SST:s bedömning

Formell prövning av invändningar om jäv, bristande opartiskhet och hinder på grund av begäran om rättsprövning

Jehovas vittnen har överklagat SST:s beslut under handläggningen från den 18 september 2025 om att avslå Jehovas vittnens invändningar om jäv med mera. Vad Jehovas vittnen har anfört i sitt överklagande av SST:s beslut föranleder inte SST att ändra sin bedömning gällande de framförda invändningarna om jäv och bristande opartiskhet. SST bedömer att handläggningen av ärendet ska fortsätta utan hinder av att beslutet har överklagats och inte vunnit laga kraft.

Jehovas vittnen har även begärt rättsprövning av regeringens beslut nr S2025/01333 från den 14 augusti 2025 om att inte överlämna prövningen av Jehovas vittnens ansökan om att bli berättigade till statsbidrag till en annan myndighet. Enligt 3 § förordningen (2024:1056) om statligt stöd till trossamfund är det SST som ska handlägga ärenden om att bli berättigad till statsbidrag enligt lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund. I och med att Jehovas vittnen inte har återkallat sin ansökan är SST skyldigt att pröva Jehovas vittnens ansökan. SST bedömer därför att det inte heller av denna anledning föreligger något hinder för SST att fortsätta med handläggningen av ärendet.

Materiell prövning av Jehovas vittnens ansökan

SST bedömer att Jehovas vittnen uppfyller de så kallade formella kraven i form av minst antal betjänade med mera i lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund. Därmed återstår för SST att pröva om det finns något hinder enligt 5 § lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund mot att bevilja statsbidrag, det vill säga om Jehovas vittnens verksamhet eller företrädare kan anses ha agerat i strid med de så kallade demokrativillkoren.

SST har i bedömningen tagit ställning till om Jehovas vittnen har agerat i strid med demokrativillkoren genom nekande av medlemskap eller uteslutning av person på grund av dennes val av livspartner, vilket de i sin ansökan anger att de gör. Vidare har SST bedömt om Jehovas vittnen försvarar, främjar eller uppmanar till hot om skadliga konsekvenser för medlem som utesluts eller lämnat trossamfundet och familjemedlemmar till denne som fortsätter ha kontakt med den tidigare medlemmen.

Enligt 5 § första stycket 2 lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund får statsbidrag inte lämnas till ett trossamfund som genom sin verksamhet diskriminerar personer eller grupper av personer eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde.

Enligt proposition (2023/24:119) ska syftet med statsbidrag till trossamfund vara att bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet och att det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden.

Jehovas vittnen har i sin ansökan om att bli berättigade till statsbidrag uppgett att trossamfundet har nekat medlemskap eller uteslutit en person på grund av dennes val av livspartner. Detta bryter mot 5 § första stycket 2 lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund enligt proposition (2023/24:119). SST har med anledning härav begärt att Jehovas vittnen skulle specificera huruvida medlem riskerar att bli utesluten om denne väljer en livspartner som till exempel inte tillhör Jehovas vittnen, tillhör en annan religion, eller är av samma kön. Jehovas vittnen har valt att inte besvara frågan.

Jehovas vittnen har inte heller svarat på frågor från SST om samfundet uppmanar att familjemedlemmar slutar vara i sällskap med en person som utesluts ur, eller lämnat, trossamfundet. Uppgifter om sådana uppmaningar finns angivna i SST 2025-168-1, bilagorna b och c, som översändes till Jehovas vittnen för yttrande den 27 maj 2025.

Att utesluta personer från ett trossamfund på grund av val av livspartner eller hota med skadliga konsekvenser för närstående till personer som lämnat trossamfundet om de fortsätter ha kontakt är företeelser som inte är förenliga med lagens intention. "Exempel på ageranden som bör omfattas av exkluderingsgrunden är att tvinga en [...] betjänad som uttryckt en önskan om att lämna trossamfundet att avstå från detta genom hot om skadliga konsekvenser för dennes familjemedlemmar. Ett annat exempel är att framföra hot om uteslutning enbart på grund av val av livspartner" (proposition (2023/24:119), s. 106).

Propositionen (2023/24:119), s. 105–106, anger vidare att ”tvång innebär att någon tvingar någon annan att göra, tåla eller underlåta något. Inte enbart tvång som överensstämmer med den straffbara gärningen olaga tvång bör omfattas. Även andra ageranden som innebär att ett trossamfund, en församling eller en företrädare genom otillbörliga påtryckningar tvingar en person att agera på ett visst sätt, tåla något eller underlåta att agera bör omfattas. [...] Avgörande för om en påtryckning är otillbörlig bör vara om trossamfundet utnyttjar ett maktöverläge gentemot den som påtryckningen riktas mot, exempelvis genom hot om skadliga konsekvenser för denne eller dennes närstående.” SST gör bedömningen att ett trossamfund som hotar en medlem om att dennes familj ska sluta vara i sällskap med personen om denne lämnar eller blir utesluten ur trossamfundet innebär en sådan otillbörlig påtryckning, vilket riskerar social isolering. Den blir särskilt allvarlig om påtryckningen riktas mot ett barn.

Under beredningen av ärendet har det framkommit att Jehovas vittnen inte möter de villkor som uppställs i 5 § lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund och dess förarbeten. SST konstaterar att uppgifter om att Jehovas vittnen nekar medlemskap eller utesluter personer på grund av dennes val av livspartner är visat genom att det finns angivet i ansökan. Vidare framgår av Jehovas vittnens dokument: ”Hur kan man hjälpa ett barn som liknar ’den förlorade sonen?’” (SST 2025-168-1, bilaga b) att samfundet uppmanar familjemedlemmar att sluta vara i sällskap med en person som utesluts ur, eller lämnat, samfundet.

SST har vid tre tillfällen – den 27 maj 2025, den 22 augusti 2025 och den 19 september 2025 – begärt att Jehovas vittnen ska svara på de frågor SST ställt, samt givit Jehovas vittnen möjlighet att inkomma ett yttrande över uppgifterna i handlingarna som översänts till samfundet. Som angivits ovan har Jehovas vittnen valt att inte svara på frågorna och har inte tillbakavisat eller på annat sätt i sak bemött uppgifterna i handlingar som har översänts för yttrande.

Mot bakgrund av vad Jehovas vittnen har angivit i sin ansökan samt vad som har framkommit i de handlingar som hänvisats till tidigare i detta beslut, bedömer SST att det finns omständigheter som ger stöd för att

- (i) Jehovas vittnen nekar medlemskap eller utesluter personer ur trossamfundet på grund av deras val av livspartner, och
- (ii) Jehovas vittnen utövar otillbörliga påtryckningar genom hot om skadliga konsekvenser för medlem eller dennes närstående om medlemmen utesluts eller lämnar samfundet.

SST finner därför att Jehovas vittnen inte har visat att trossamfundet uppfyller kraven i 5 § första stycket 1–3 lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund. SST avslår därför Jehovas vittnens ansökan om att bli berättigade till statsbidrag.

Beslut i ärendet är fattat av direktör Isak Reichel. Juristerna Andrés Uribe och Clara Johansson, verksamhetsstrateg Signe Westin, handläggarna Frederic Brusi, Sabina Hamidi och Cecilia Melder samt enhetschef Örjan Wallin har deltagit i handläggningen av ärendet.

Isak Reichel, direktör

Mårten Sandmark, föredragande

Överklagande

Detta beslut kan överklagas. Om du är missnöjd med beslutet kan du därför överklaga beslutet till domstol. I din överklagan (skrivelsen) ska du ange vilket beslut du överklagar, hur du vill ha beslutet ändrat samt de skäl du har för att beslutet borde ändras. Bifoga eventuella handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning. Underteckna skrivelsen och uppge namn, organisationsnummer, postadress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara skriftligt och ska ha kommit in till SST **inom tre veckor** räknat från den dag då du fick del av beslutet.

Överklagandet ska ställas till Förvaltningsrätten i Stockholm men ges in till SST.

Har ditt överklagande kommit in i rätt tid till SST och SST inte ändrar på beslutet på det sätt du begär, kommer SST att skicka ditt överklagande vidare till domstol.